ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6955 ਦਾ 2022)
ਸਤੰਬਰ 26, 2022
[ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਨਿਯੁਕਤੀ – ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੁਕਾਉਣਾ/ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ – ਇਸ ਦੀ ਸਹੀਅਤ – ਫੈਸਲਾ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20860 ਦਾ 2019 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਸੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਖਣ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਗਲਤ ਸਨ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ – ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5170 ਦਾ 2021 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ ਜੁੜੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰਕ ਦੀ ਰੇਖਾ ਉੱਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ – ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਥਾਈ ਸੇਵਾ) ਨਿਯਮ, 1965 – ਨਿ.5 – ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਐਕਟ, 1949 – ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਨਿਯਮ, 1955 – ਨਿ.27.

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਨਿਯੁਕਤੀ – ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਰੋਜ਼ਗਾਰ – ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ – ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੁਕਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ – ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ – ਫੈਸਲਾ: ਹਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿਯੋਕਤਾ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਚੂੰਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਆਧਾਰ ਹੈ – ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸੱਚਜਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਹੋਰ, ਬਰੀ ਕਰਨਾ

ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ – ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਚਿੰਤਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ – ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਵਾਨੀ, ਕਰੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਆਮ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ – ਨਿਯੁਕਤੀ – ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੁਕਾਉਣਾ/ ਸਤਿਆਪਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ – ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ – ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਿਸਾਲ – ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 136 – ਅਪੀਲ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਅਧੀਨ – ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ; ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਅਨਿਆਇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਪਰਯਾਪਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਫੀਚਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 136(1) ਅਧੀਨ ਵਰਤਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ – ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੇਵਲ

ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

a) ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ–ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ 'ਤੇ ਹਨ, ਚੂੰਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਹੈ।

b) ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਪਤ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸੱਚਜਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਚਿੰਤਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

c) ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਅਭਿਯੋਗ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਛੁਪਾਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਦੀ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਧਾਰਣਾਵਾਂ, ਕਰੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

e) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

f) ਕੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ?

g) ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸੀ? [ਪੈਰਾ 68, 69]

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 : [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 445; ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, (2021) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 347 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ, ਨਿਰਧਾਰਣ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਜੋ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 136 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਿਤ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਵ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ

ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੜਾਵ ਤਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ, ਅਪੀਲ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ; ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਅਨਿਆਇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਪਰਯਾਪਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਫੀਚਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਾਰੰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਧਾਰਾ 136(1) ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 70, 71 & 75]

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਐਸ.ਸੀ. 169:[1950] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 453; ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਨਥਮ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (1980) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 141 : [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 873 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੁਨਹਾਇਮਮਦ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 359 : [2000] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 538; ਖੋਦੈ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਸ਼ਵਰਾ ਸਹਾਕਾਰ ਸੱਕਰੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਿਮਿਟੇਡ, (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 376 : [2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 411; ਹੇਮ ਰਾਜ, ਦੇਵੀਲਾਲ ਮਹਾਜਨ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬੀਜੈਨਗਰ ਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦੀ, ਹੁਣ ਅਜਮੇਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ, ਬਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਦੀ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 462 : [1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1133 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3.1 ਜਿਹੜੇ ਖਾਸ ਛੱਡੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20860 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਉੱਠੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਗਲਤ ਸਨ, ਤਾਂ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਬਿਨਾਂ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਸੀਮਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖਰਾਬ ਨੀਅਤ, ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ "ਅਤਾਰਕਸ਼ੀਲਤਾ" ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਉਹ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫੀ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3.2 ਸਿੱਖਿਆ ਸਹਾਇਕ ਸੰਘੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਯ ਸੰਗਠਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ

ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੀ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ; ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਮ ਬਰੀਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਹੈ (ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ), ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਐਸ.ਸੀ.ਵਾਈ.' ਦੀ ਇਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਏ ਅਤੇ ਇਹੀ ਚੂਕ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5170 ਦੇ 2021 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲ 'ਪੀ.ਕੇ.ਵਾਈ.' ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰਕ ਦੀ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਪੀ.ਕੇ.ਵਾਈ.' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਥੂ ਮੇਡਾ, (2022) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਭਾਸਕਰਨ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1996) ਐਸ.ਸੀ. 686 : [1995] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526; ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 605 : [1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 199; ਕਮਲ ਨਯਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 169 : [2009] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 237; ਆਰ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 660 : [2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 456; ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਪਦ ਭਾਨਜਨ ਗਾਇਨ, (2008) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 314 : [2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 99; ਹਰਿਆਣਾ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2008) (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 222 : [2008] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 281; ਦਯਾ ਸ਼ੰਕਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 103 : [2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1076; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ (2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 644 : [2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 964; ਜੈਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਸਟੇਟ [ਟੀ. ਪ੍ਰਿੰਟ ਸੈਕ. ਹੋਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 748 : (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1047; ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 : [2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 445; ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 685 : [2013] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 432; ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 797 : [2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 112; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬੰਟੀ, (2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 654; ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਵ ਕੁਸ਼ ਮੀਣਾ, (2021) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 774; ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਯੂ.ਓ.ਆਈ.) ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਮੈਲਿਕ, (2022) 6 ਸਕੇਲ 108; ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 532; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜਿਆ ਵਿਦਿਉਤ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਕਾਨਵਾਰੀਆ, (2021) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 136; ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 696 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 445 ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1995] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526 ਪੈਰਾ 37 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 199 ਪੈਰਾ 39 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2003] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 361 ਪੈਰਾ 40 ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 16 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 237 ਪੈਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 456 ਪੈਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 99 ਪੈਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 281 ਪੈਰਾ 46 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2010] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1076 ਪੈਰਾ 48 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 964 ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1047 ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2016] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 445 ਪੈਰਾ 54 [2013] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 432 ਪੈਰਾ 54 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 112 ਪੈਰਾ 58 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2000] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 538 ਪੈਰਾ 71 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

[2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 411 ਪੈਰਾ 71 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

[1950] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 453 ਪੈਰਾ 72 ਦੀ ਪਾਲਣਾ।

[1954] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1133 ਪੈਰਾ 73 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 873 ਪੈਰਾ 74 ਦੀ ਪਾਲਣਾ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.6955 ਦਾ 2022।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 15.04.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ.1167 ਦਾ 2018।

ਨਾਲ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.6956 ਦਾ 2022।

ਮਿਸ. ਜਯੋਤੀ ਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਜੈਕ੍ਰਿਤੀ ਐਸ. ਜਾਦੇਜਾ, ਸੀ. ਕੇ. ਭੱਟ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਗੌਤਮ, ਐਮ. ਐਮ. ਸਿੰਘ, ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਯਲ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ।

ਮਿਸ. ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੇਰੂਸਾਗਰ ਸਮੰਤਰਾਯ, ਮਿਸ. ਬੀ. ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਓ, ਮਿਸ. ਨਿਧੀ ਖੰਨਾ, ਰਾਘਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਏ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਓਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ. :

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਚੂੰਕਿ ਦੋਨੋਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ. 20860 ਦਾ 2019 ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਿਲ) ਨੰਬਰ. 20860 ਦਾ 2019

4. ਇਹ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅਸਫਲ ਰਿਟ ਅਰਜੀਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ. 1167 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 15.04.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਟ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿਟ ਬਿਨੈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਜਨਰਲ ਡਿ Dutyੀ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

5. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

5.1 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਜਨਰਲ ਡਿ Dutyੀ) ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 28.07.2014 ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (ਜੀਡੀ) ਦੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਹ 17.12.2015 ਨੂੰ 179ਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ।

5.2 ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ–25 ਨੂੰ ਭਰਦਿਆਂ ਕਾਲਮ 12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

5.3 ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 14 ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂਚ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਕਲੈਕਟਰ, ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.02.2015 ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਉਪ-ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ (ਡੀਆਈਜੀਪੀ), ਗਰੁੱਪ ਸੈਂਟਰ, ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਰਾਮਪੁਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਪੀ.ਐਸ. ਖਲੀਲਾਬਾਦ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਨਗਰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਛੋਟਾ, “ਆਈਪੀਸੀ”) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 323, 324, 504 ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1015 ਦੇ 2008 ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਸਥਾਈ ਸੇਵਾ) ਨਿਯਮ, 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 5(1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 11.03.2016 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫਾਰਮ–25 ਨੂੰ ਭਰਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਸੀ।

5.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ (ਆਈਜੀ) ਨੂੰ ਪਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

5.5 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 10558 ਦੇ 2016 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 25.09.2017 ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਨੂੰ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸੁਧਾਰਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਕਰੇਗਾ।

5.6 ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਹਰਾਏ ਗਏ ਤਾਜ਼ਾ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 05.01.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

5.7 ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1167 ਆਫ 2018 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 05.01.2018 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ।

5.8 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 05.04.2019 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

"9. ਇਹ ਤੱਥ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 1015/2008 ਪੀ.ਐਸ. ਖਲੀਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 147/323/324/504/506 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਜਾਮਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ-25 ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

×

×

×

11. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਸੂਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਕ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਲਮਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਲਮ 12 ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਾ ਭਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਏ.ਏ. ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।"

6. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ

7. ਮਿਸ ਜਯੋਤੀ ਦੁੱਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਦਬਾਅ, ਜੇ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ/ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਲਾਵੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 19 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਪਾਰਿਵਾਰਿਕ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਟਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਨਾ-ਲਾਗੂ ਸੋਚ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਤੇ ਵੀ, ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਉਹੀ ਗਲਤੀ ਦੁਹਰਾਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਇਆ।

9. ਆਖਰ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਫਾਰਮ ਸੀਆਰਪੀ– 25 ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪਿੱਛੇ ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਤ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

11. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮਿਸ. ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਏ.ਐਸ.ਜੀ.) ਵਲੋਂ ਜੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦੀ "ਦਬਾਈ" ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਸ ਲਈ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਦਬਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਜਦ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਸੀ।

12. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਆਦਰਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਅਭਿਯੋਜਨ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰਾ 38.4 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਰੀ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ।

13. ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਬਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉੱਚ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਦਬਾਈ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

14. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ASG ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਸਬੰਧਤ ਨੇ ਬਦਨੀਤੀ, ਬੇਸਮਝੀ ਜਾਂ ਘੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, (2021) 8 SCC 347 ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ:

“28. ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਦਫਤਰ ਜਾਂ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿਯੋਕਤਾ ਵਲੋਂ ਬਦਨੀਯਤੀ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ (ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ) ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਜਾਂਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਵੀ. ਥਿੰਮੈਯਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ. [ਐਮ.ਵੀ. ਥਿੰਮੈਯਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ., (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 119 : (2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 409] ਵਿੱਚ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ : (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨੇ 131, 135-36, ਪੈਰਾ 21 & 30)

“21. ਹੁਣ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡਜ਼ ਜਾਂ ਸਟੈਚਯੂਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਟ ਅਥਾਰਟੀ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਇਹ ਵਿਵੇਕ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਂਗ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ...

x x x x x x x x x x x

31. ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ — ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ; ਇਹ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੁਝ ਛੋਟ ਜਾਂ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇਸਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ। ਯੋਗਤਾ, ਤਜਰਬਾ, ਉਮਰ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਮੌਲਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਿਆਰ, ਹਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਿਆਰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ, ਯੋਗਤਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ; ਪਬਲਿਕ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਜਾਂ ਚੋਣ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।”

15. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੇਥੂ ਮੇਡਾ, (2022) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ:

“17. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲਾ] ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2016) 8 ਐਸਸੀਸੀ 471 : (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ&ਐਸ) 425] ਦੇ ਪੈਰਾ 38.3, 38.4.3 ਅਤੇ 38.5 ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ

ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਹਦਾਇਤਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ/ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਸਬੰਧੀ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਫ ਬਰੀਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਸਬੰਧੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ, ਮੁਕੰਮਲ ਟਰਾਇਲ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾ ਐਲਾਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

16. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

17. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕੌਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ?

d) ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ 06.06.2008 ਤੋਂ ਅਸੁਮਿਤ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.] ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10.06.2008 ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

e) ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਯਿਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1015 ਦੇ 2008 ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਯਿਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਤ ਕਬੀਰ ਨਗਰ ਦੁਆਰਾ 13.01.2016 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

f) ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਇਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਸੀ।

g) ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਲੋਜ਼ 12 ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਵਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ:

“(a) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ✔

(b) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ✔

(c) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ✔

x

x 22. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5170 ਦੇ 2021 ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 5170 ਦਾ 2021.

23. ਇਹ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਅਸਫਲ ਲਿਖਤ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 9456 ਦਾ 2018 ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 04.02.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਿਖਤ ਬਿਨੈਕਾਰ (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ) ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤ ਬਿਨੈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ/ਜੀ.ਡੀ., 45ਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

24.1 ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਇੱਥੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ./ਜੀ.ਡੀ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

24.2 ਅਗਸਤ, 2011 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਸੱਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੀ।

24.3 ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ-25 ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਗਸਤ, 2011 ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਭਰਦਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

24.4 ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਈ. ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

24.5 ਅਪੀਲਕਾਰਤਾ ਨੂੰ 19.11.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਪੀ.) ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰਜ ਦੇ ਲੇਖ (ਏ.ਓ.ਸੀ.) 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਏ.ਓ.ਸੀ. ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਜੋ ਕਿ ਨੰਬਰ 1152/13628 ਐਸ.ਆਈ./ਜੀ.ਡੀ. ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਸੀ/ 45 ਬਟਾਲੀਅਨ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ., ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ / ਜੀ.ਡੀ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਗਲਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਫਾਰਮ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ ਫਾਰਮ – 25) ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ ਨੰਬਰ 12 (ਅ ਅਤੇ ਬ) ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 261/2002 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 147, 149, 323, 325, 504, 506, 307 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਖਜਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੋਰਖਪੁਰ (ਯੂ.ਪੀ.) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਰਤੀ ਦੌਰਾਨ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਐਫ ਐਕਟ, 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਨਿਯਮ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 27 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।"

24.6 ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 23.09.2016 ਨੂੰ, ਡੀਆਈਜੀਪੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ।

24.7 ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, 45ਵੀਂ ਬਟਾਲੀਅਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਆਈਜੀ ਨੂੰ

ਭੇਜਿਆ।

24.8 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ:

(i) ਉਹ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਜਾਣ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ "ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।"

(ii) ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ, ਉਹਨਾਂ "ਭਰੋਸਾ ਦਿਲਾਇਆ" ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੰਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ।

(iv) ਉਸ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਦੇ 12(a) ਅਤੇ (b) ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਰਹੀ।

24.9 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਦੇ ਕਾਲਮ 12 (a) ਅਤੇ (b) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡੀਆਈਜੀਪੀ, ਰਾਮਪੁਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 23.09.2016 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ।

24.10 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ (ਆਈਜੀਪੀ), ਲਖਨਊ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

24.11 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਸਡੀਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

24.12 ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9456 ਆਫ 2018 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

24.13 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 04.02.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"26. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ, ਹੈ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 34 (4) (ਸੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

27. ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰਤ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਏ.ਏ., ਆਰ.ਏ. ਅਤੇ ਡੀ.ਜੀ., ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਕੇਵਲ ਹਰੇਕ ਨਿਮਨ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ "ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ" ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਡੀ.ਓ.ਪੀ.ਟੀ. ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੁਮਨਾਮ/ਪ੍ਰੇਤਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਓ.ਐਮ.ਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਉਲਲੇਖਯੋਗ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਓ.ਐਮ. ਮਿਤੀ 11 ਅਕਤੂਬਰ, 2002, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਵੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਮਨਾਮ/ਪ੍ਰੇਤਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਮਾਣਯੋਗ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਿਤੀ 26 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਓ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

29. ਮਿਤੀ 18 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਦੇ ਓ.ਐਮ. ਨੂੰ ਮੋੜਦਿਆਂ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 (iii) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: [ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

“(iii) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਯੋਗ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਵਿਭਾਗ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵੰਡਣ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ/ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਭੇਜਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲਾ/ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਗੁਪਤ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

30. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 3 (iii) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ "ਗੁਪਤ ਨਾਮ" ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸਾਦੀ ਝਲਕ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਪੀ., ਗੋਰਖਪੁਰ ਨਾਲ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ; ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗੁਪਤ ਨਾਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

31. ਫਿਰ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 1 ਫਰਵਰੀ 2012 ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ 'ਸੀ.ਏ.ਪੀ.ਐਫ.ਜ਼ ਵਿਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਲਈ ਨੀਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਲਟਕਣ - ਦਾ ਅਸਰ।' ਉਸ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 (iii) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰ 'ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ' ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ "ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ/ਮਾਮਲਾ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ।" ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਗਸਤ 2011 ਵਿਚ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੋਵਾਈਜ਼ੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨੀਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮਾਨ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਲੰਬਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ

ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪੈਰਾ 2 (iii) ਦੀ ਉਪਬੰਧਨਾ ਇਸ ਲਈ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਾਚਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ:

26. ਮਿਸਟਰ ਐਮ. ਐਮ. ਸਿੰਘ, ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 2002 ਦੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਭਿਯੋਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਰਫ 19 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜਾ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ, ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਯਾਦਵ ਪੁੱਤਰ ਈਸ਼ਵਰੀ ਯਾਦਵ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ – ਨਕਦਾਹ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਖਜਾਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਗੋਰਖਪੁਰ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

.....ਪਹਿਲਾ ਪਾਰਟੀ

ਅਤੇ

ਅਸੀਂ, ਪਰਮਹੰਸ ਯਾਦਵ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਗੀ ਰਾਮ ਬਲੀ ਯਾਦਵ ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ-ਨਕਦਹ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਖਜਾਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਗੋਰਖਪੁਰ

.....ਦੂਜਾ ਪਾਰਟੀ

ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪੱਟੀਦਾਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖਲੀਹਾਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 'ਪੈਮਾਇਸ਼' ਉੱਤੇ 28.6.2002 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭੁਲੱਭੁਲੈਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਾਰਨ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ 7.7.2002 ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡਾ ਵਿਵਾਦ ਸੁਲਝਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾ/ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਯਾਦਵ ਪਹਿਲਾ ਪਾਰਟੀ ਖਜਾਨੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਸ ਪੰਚਾਇਤੀ ਸੁਲਝਾਅ ਬਾਰੇ ਕੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ 28.6.2002 ਨੂੰ ਹੋਏ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਪਾਰਟੀ ਪਹਿਲਾ ਪਾਰਟੀ

ਸਹੀ/-ਪਰਮਹੰਸ ਸਹੀ/-ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤ

ਪਰਮਹਾਂਸ਼ ਯਾਦਵ ਰਾਮ ਪ੍ਰੀਤ ਯਾਦਵ

ਗਵਾਹ:

1. ਰਾਮਾਵਤੀ

2. ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ

3. ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ

4. ਚੰਦਰ ਭਾਨ

5. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ

6. ਰਾਮ ਸਾਗਰ

ਮਿਤੀ: 07.07.2002"

28. ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਨੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਫਾਰਮ ਭਰਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 2002 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜੋ ਅੰਤਤ: ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 2011 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਨੌ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਅੰਤਤ: ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਰੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ।

29. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

30. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਾਹੀਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਬਾਰੀ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 28.11.2011 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 07.02.2015 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ (ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੱਭਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਬਾਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਰਖਪੁਰ ਨੇ ਖਜਾਨੀ, ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੇ ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਰਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਲਲੇਖ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 261/2002 ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਰਖਪੁਰ ਵਲੋਂ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 08.07.2015 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੇ ਐਲ.ਡੀ. ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 261/2002 ਵਿੱਚ 28.07.2015 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

31. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਫਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਸਦੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ) ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ, ਭਾਵ ਕਿ ਲਗਭਗ 4 ਸਾਲ, ਉਸਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਸਦਾ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਨਵਾਜ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਹੋਰ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2010-11 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣੇਗਾ।

32. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲਾਂ:

33. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ।

34. ਮਿਸ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

35. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ:

a) ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਮਿਤੀ 28.06.2002 ਨੂੰ ਖਜਾਨੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਕ੍ਰਾਈਮ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ. 261/2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 323, 325, ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ 307, 504 ਅਤੇ 506 ਜਵਾਬ;

b) ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਗੋਰਖਪੁਰ;

c) ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 2009 ਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 3266 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ;

d) ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਰਟ ਨੰ. 24, ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 02.08.2011 ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ;

e) ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਮਿਤੀ 23.12.2011 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 147, 323 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, 325, 307, 504 ਅਤੇ 506 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 149;

f) ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ;

g) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 20.08.2011 ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਸੀ। 09.07.2002 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 02.08.2011 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ;

h) ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਫਾਰਮ ਵਿਗ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਮਿਲਣਗੇ:

"(a) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਹੋਏ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ✔
(b) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ✔
(c) ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ✔
x x x x
(i) ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਰੋਲ ਭਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ✔"

36. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ "ਨਹੀਂ" 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

37. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ. ਭਾਸਕਰਨ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. (1996) ਐਸ.ਸੀ. 686 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਮਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਜਾਲੀ ਕੈਜੁਅਲ ਲੇਬਰਰ ਸਰਵਿਸ ਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯੋਕਤਾ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਮਿਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖਤਮੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"6. ... ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਿਯੋਕਤਾ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਜਾਲੀ ਲੇਬਰਰ ਸਰਵਿਸ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ। ... ... ਇਹ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਿਯੋਕਤਾ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਵਿਕ□ਤ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਯੋਕਤਾ ਸਬੰਧੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸਨ। ...

... ਪੀੜਤ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸਨ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਹ ਨਾ ਇੱਥੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਉੱਥੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ..."

ਐਮ. ਭਾਸਕਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫਰਜ਼ੀਵਾੜਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ, (1996) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 605, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਪੋਸਟ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ

ਪਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ।

"12. ... ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਯ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰੀਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇਣੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਛਾਪਣਯੋਗ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ..."

41. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ/ ਤਸਦੀਕ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਆਦਿ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ; ਭੌਤਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂ 'ਤੇ; ਅਤੇ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਸਦਾ ਉਸਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਤਮ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ), ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ.

42. ਕਮਲ ਨਯਨ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 169, ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਰਤਨ ਯਾਦਵ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰੇਸ਼ੋ ਦੇਸੀਦੇਂਦੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"14. ਇਸ ਲਈ, ਰਾਮ ਰਤਨ ਯਾਦਵ (2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 437 ਦਾ ਰੇਸ਼ੋ ਦੇਸੀਦੇਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਚਾਹੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸਦੀ ਫਿਟਨੈਸ ਜਾਂ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

43. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮਲ ਨਯਨ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਉਸਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

44. ਆਰ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 660, ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਫਾਇਰਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਨਕ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਹਨ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ, ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਯੁਕਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਕੁਇਟੇਬਲ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਛੁਪਾਏ।

45. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਿਪਾਦ ਭਾਂਜਨ
ਗਾਇਨ, (2008) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 314, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਖਤਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਸਮੇਂ ਖਤਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

"10. ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖਤਮੀਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ,
ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਛਲ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

46. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (2008) (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 222, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਡਰਾਈਵਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ "ਨਹੀਂ" ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਮਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"12. ਇਸ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਔਪਚਾਰਿਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਬਿਨਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕੀ ਕਾਲਮ 13(ਏ) ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਲਈ "ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ" ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ..."

31. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਲਟ, ਲਲਿਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਲਟਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ "ਗਿਰਫਤਾਰੀ" ਕੀ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਬੇਤੁਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗਿਰਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ, ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦੇ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਗੇ, ਜਦੋਂਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਇਰਾਦਤਨ

ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ।

48. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਯਾ ਸ਼ੰਕਰ ਯਾਦਵ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 103 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ:

"14. ... ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਹੈ ..." [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਉਸਦੀ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਮੂਲਿਆਂਕਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ।

15. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਭਾਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ, ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(ਅ) ਜੇਕਰ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ), ਤਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਖ ਉੱਤੇ ਨੌਕਰੀ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ), ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ/ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

(ਬ) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਾ ਪਾਉਣ, ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਜਿਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬ ਝੂਠੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ), ਭਾਵੇਂ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਡੀ) ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰੋਲ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਹੋਰ ਮਾਧਿਅਮਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਦਿ) ਰਾਹੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ (ਅ) ਜਾਂ (ਬ) ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਰਸਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ, ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਵਹਾਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਕਲ ਕਰਨਾ) ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰੁਸਤਮ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਕਰਨਾ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ

(ii) ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਭਿਯੋਗ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। (ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ)।

ਇਹ ਆਧਾਰ ਪਿਛਲੇ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਿਗਧ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

49. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਨ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"24. ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਨੌਕਰੀਦਾਤਾ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ.) ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਸੰਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।"

50. ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ (2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 644 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੋ-ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਛੁਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

"12. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 325/34 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਤਲ ਜਾਂ ਡਕੈਤੀ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਰਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

51. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪੱਖਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬ੍ਰਾਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

"29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੋ-ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਾਮਤ: 29.1 ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਅਨੁਸਾਰ ਵੈਧਤਾਹੀਣ ਜਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਜਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਸਟੋਪਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ।

29.2 ਕਿਸੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਪੋਸਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਕਾਰਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਬਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

29.3 ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਕਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਨਿਯੋਕਤਾ ਉੱਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਛਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਜਾਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

29.4 ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਿਯੋਕਤਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

29.5 ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚਰਿੱਤਰ/ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

29.6 ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਹੱਕ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

29.7 ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਰ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਛੱਡ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

29.8 ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਰਹਿਣ ਸਬੰਧੀ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਵਾਂਛਨੀਯ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

29.9 ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਛਲ ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਹੋਵੇ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

29.10 ਕਾਂਸਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਪੋਸਟ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ 'ਚ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਪੋਸਟ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

53. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਭੇਜਦਿਆਂ 30 ਅਤੇ 31 ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 'ਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ:

"30. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਜੋ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵੱਖਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

31. ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 'ਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਏਗੀ।"

54. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471, ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, (2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 685 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਪੋਸਟ ਲਈ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਖੜੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖੜੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"25. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ "ਆਦਰਣੀਯ ਬਰੀਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਐਸ. ਸਮੁਥਿਰਮ 2013 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 598 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 509 ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਈਵ-ਟੀਜ਼ਿੰਗ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ। ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀ ਸੀ। ਦੋ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ ਬਨਾਮ ਭੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਲ (1994) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 541 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਹਦ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਆਦਰਣੀਯ ਬਰੀਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ "ਆਦਰਣੀਯ ਬਰੀਕਾਰੀ", "ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ" ਅਤੇ "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ" ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਜਾਂ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ

ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ "ਆਦਰਣੀਯ ਬਰੀਕਾਰੀ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਅਕਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਦਰਣੀਯ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

26. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਗੰਭੀਰ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬਰੀਕਾਰੀ ਆਦਰਣੀਯ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਬਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

34. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੱਸੇ। ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੁਲਾਸੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਜਿਸ ਦਾ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਪੱਧਰ, ਕੀ ਬਰੀਵਾਲ ਇੱਕ ਸਾਫ ਬਰੀਵਾਲ ਸੀ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਜਾਣ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਖਾਮੀ ਕਾਰਨ ਬਰੀਵਾਲ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀਵਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਲੀਸੀ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

35. ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਫੋਰਸ ਹੈ। ਇਹ ਮੋਢੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ. ਲੋਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੋਣਾ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਆਰਡਰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਦ ਇਸ ਲਈ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ। ਦ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਬਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਵੱਕਾਰ ਫੋਰਸ ਨੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਪਤਲਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ

ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਵੇ. ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਸਾਲ

55. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੈਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"30. ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ 'ਵਿਵੇਕ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੱਡ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਛੋਡਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਭਾਵੇਂ, ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਐਲਾਨਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਬਾਅ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੱਥ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਉੱਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਸ ਕੋਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਕਰਤਵਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਉੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ, ਮਾਨਕ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਰੇਕ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਮਾਨਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਪੂਰਣ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤੱਥ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਕੀ ਬਰੀ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਸੰਦਿਗਧ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨੈਕਰੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"34. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

35. “ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ” ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਦਬਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਉਹ “ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ” ਹੈ, ਹਰੇਕ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਤੁਚਛ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ/ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਬਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸ ਨਾਲ ਮਨਮਾਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

36. ਕਿਸ ਮਾਪਦੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਵਰਦੀਧਾਰੀ ਸੇਵਾ ਲਈ, ਹੋਰ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਜੋ ਅਹੁਦੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਰਤਵਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਉੱਤੇ ਦਬਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਹੁਦੇ/ਕਰਤਵਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ/ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

57. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ:

“38. ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਅਤੇ ਮੇਲ ਖਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

38.1. ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਹੋਵੇ, ਸੱਚੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਦਬਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਉਲਲੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

38.2. ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਰੱਦਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38.3. ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਹਦਾਇਤਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

38.4. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ/ਪੜਤਾਲ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਤੱਥ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ; ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਨਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ -

38.4.1. ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜੇਕਰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦੀ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੂਕ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38.4.2. ਜਿਥੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38.4.3. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ/ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ

ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਹੈ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਬਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38.5 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਪਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਪੂਰਵਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

38.6. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੈਂਡੇਂਸੀ ਬਾਰੇ ਚਰਿੱਤਰ ਪੜਤਾਲ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ; ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ।

38.7. ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੰਬਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਛੁਪਾਉਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੋਕਤਾ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਲੰਬਿਤ ਹਨ, ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ:

38.8. ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਪਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।

38.9. ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੁਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਇਹ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ।

38.10. ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ/ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧੁੰਦਲਾ ਨਹੀਂ। ਕੇਵਲ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਪਰ ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਫਿਟਨੈਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੁਪਾਉਣ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੱਥ ਜੋ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

38.11. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਪ੍ਰੀਸੀਓ ਵੇਰੀ ਜਾਂ ਸੁਜੈਸਟੀਓ ਫਾਲਸੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

58. ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 797 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇੱਜਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਠੀਕ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪੋਆਪ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚੇ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।]

ਪੋਸਟ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ(2013) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 685 ਅਤੇ ਪਰਵੇਜ਼ ਖਾਨ (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ,ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਤਾਬੇਦਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬਰੀ ਜਾਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾਪਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਸਨੂੰ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ/ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਭਰੋਸੇਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

x
x

15. ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਲਿਆ।ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇਅਸਾਮੀ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ,ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਕਿਸਮ, ਕੀ ਇਹ ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਸਿਰਫਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇਅਭਿਯੋਗ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

59. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮਬੰਟੀ, (2020) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 654, ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ।ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਧਾਰਣਾ, ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਬੱਧਪੁਲਿਸ ਬਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਉਚਿਤ ਸੀ। ਹੋਰ ਇਹ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ,ਸਕ੍ਰਟਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕਕਿ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡੇ ਇਰਾਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।

60. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਲਵ ਕੁਸ਼ ਮੀਨਾ, (2021) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 774, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 02, 323, 341/34 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:

"24. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਫ ਬਰੀਕਰਨ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰਡੈਂਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ....

26. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 ਉੱਤੇ ਉੱਤੇ ਲਏ ਗਏ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਨੇ

ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀਕਰਨ ਉੱਚਿਤ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਲਾਭ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ।"

61. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੇਥੂ ਮੇਡਾ, (2022) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ1 ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਐਫ. ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਬੇਦਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"17. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ (ਸੁਪਰਾ) (2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 ਦੇ ਪੈਰਾ 38.3, 38.4.3 ਅਤੇ 38.5 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਚੁਣਾਵ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਘਾਤਕ/ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰੀਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਫ ਬਰੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪੂਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਪੂਰਵ-ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

x x x x x x x x x

20. ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਤਾ ਬੇਦਾਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਉਪਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜੀਵਨ ਵੱਲ ਮੁੜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਨਾ ਹੋਵੇ। ...

21. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਆਪੇ-ਆਪ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਉਹ ਵੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਰਕੁਲਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ...."

62. ਭਾਰਤ ਸੰਘ (ਯੂ.ਓ.ਆਈ.) ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਮੱਲਿਕ, (2022) 6 ਸਕੇਲ 108, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਛੁਪਾਈ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੁਪਾਉਣਾ ਨਿਯੋਕਤਾ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 2003 ਤੋਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ

ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇੱਜਤਦਾਰ ਬਰੀਕਰਨ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾ-ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਨਾ-ਖੁਲਾਸਾ ਹੀ ਇਕ ਮਾਲਕ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉੱਪਰ ਉਦ੍ਧ੍ਰਿਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਸਮੇਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸੱਚੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

14. ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਥ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਮਾਲਕ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੇਸ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ 'ਚ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣਾ ਆਦਿ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

14.1. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਰਾਸਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

...

16. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਘੱਟ [ਜੇ. ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

'ਸਜ਼ਾ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ। ਹਮਦਰਦੀ ਜਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਰਮੀ ਲਈ ਬੁਲਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ।"

63. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2022) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 532 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 148, 149, 323, 356 ਅਤੇ 506 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਗਏ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"13. ਜੋ ਕੁਝ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਜੋ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ/ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਚਾਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਰਮਚਾਰੀ/ਭਰਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਲਮ ਦੇ ਇੱਕ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ/ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ/ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦਾ ਅਸਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਣਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ/ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ/ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਛੁਪਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਨਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਸੱਚਮੁੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਕਰਤਵਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਨਿਯਮਾਂ 1987 ਦੇ ਨਿਯਮ 52 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਲ ਦਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ "ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ 24ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2015 ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

64. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਨਿਗਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਕੰਵਰੀਆ, (2021) 10 ਐਸਸੀਸੀ 136, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪਹਿਲੂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕੇਸ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਾਇਕ 06.05.2015. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਰਿੱਤਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ/ਤਸਦੀਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ। ਦ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਸਵਾਈ ਮਾਧੋਪੁਰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 05.06.2015 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ 2011 ਦਾ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 13 ਹੈ ਦੀ ਧਾਰਾ 143, 341 ਅਤੇ 323 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਈ 05.08.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ. ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਐਕਟ, 1958। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖੀ ਸਿੰਗਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਗਮ ਨੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ। ਦੀ ਅਪੀਲ ਆਈ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਿਗਮ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ:

"14. ਇਸ ਮੁੱਦੇ/ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਰਥਾਤ ਘੋਸ਼ਣਾ/ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਝੂਠੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਛੁਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਾ ਰੱਖਦਾ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਛੁਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ

ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

65. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਚਾਹੇ ਵਿਵਾਦ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ/ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਲੁਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਝੂਠਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

66. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 696 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 363 ਅਤੇ 366 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 363 ਅਤੇ 366 ਅਧੀਨ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ "ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ" ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ:

“5. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਵਸਤੂ ਹਨ। ਹਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸੀਮਿਤ ਗਿਣਤੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਆਂਕੀ ਸੇਵਾ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਜੋ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂਕੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਜਾਂ ਰੀਤਿਕ ਜਾਪ ਨਾਲ, ਨਿਆਂਕੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ: ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ, ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੁਧਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ, ਅਤੀਤ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਗਰਦਨ ਦੇ ਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਬਣਾਉਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ, ਫਿਰ ਵੀ, ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

6. ਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ” ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, [(1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 17 : 1996 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 583] , ਰਾਏ ਦਿੰਦਿਆਂ : ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 2. ਪੈਰਾ 12 :

“12. “ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ” ਇੱਕ ਐਸਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੀਵਾਂ, ਘਿਨੌਣਾ, ਪਤਿਤ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਪਤਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਠੋਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ 16- 8-2009 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 14-10-2009 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਟੈਸਟੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਜ਼ਰੂਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ: ਜਦ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ 4-6-2010 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਚਰਿੱਤਰ ਸਤਿਆਪਨ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

8. ਇਹ ਇਕ ਬੇਬਾਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਸੁਧੀਰ ਗੁਲਾਬਰਾਵ ਬਰਦੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ 24-11-2009 ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 3022 ਦੇ 2007 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 294, 504 ਅਤੇ 34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਿਆਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਭੇਦਕਾਰੀ ਰੇਖਾ, ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ [ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਯੂ.ਟੀ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ), (2015) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 377: (2015) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 490] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੀ.ਪੀ. 383-84, ਪੈਰਾ 25)

"25. ਹੋਰ, ਇਸ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਜਾਂ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਕ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

9. ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, 23-3-2018 [ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, (2019) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 700] 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਫ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਫਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਸਾਮੀ ਲਈ: ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ: ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ [(2016) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 471 : (2016) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 425] ਵਿੱਚ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੈਨਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਨਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

10. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਚਸ਼ਮੇ ਨਾਲ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਪਰਯਾਪਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ 4-6-2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼

ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, 2017 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 9939) ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚਰਚਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਸੰਦੀਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਅਧਿਕਤਮ ਅੱਠ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

67. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਵਸਤੂ ਹਨ ਜੋ ਸੀਮਿਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਉਸਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਪਤਨ ਦੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਜਾਂ ਰਿਟੋਰੀਕਲ ਜਾਪ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹਿਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਇਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ, ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਤੀਤ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

68. ਵਿਵਿਧ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬਹੁਤ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।

[ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

69. ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਦਾਂਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:

a) ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯੋਕਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਹਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ—ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੈ।

b) ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੋਕਤਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਨਿਯੋਕਤਾ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਸਾਮੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

c) ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ, ਅਭਿਯੋਗ, ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧੀ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਦਬਾਉਣਾ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸਦੀ ਅਸਾਮੀ ਜਾਂ ਉਪਯੁਕਤਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਯੁਵਾਓਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਧਾਰਣਾਵਾਂ, ਕਰੀਅਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ

ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਣਾ, ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

e) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

f) ਕੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ?

g) ਕੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂਚ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀਪੂਰਨ ਸੀ?

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

70. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ, ਨਿਰਧਾਰਣ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਜੋ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: "136. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ।—

(1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ, ਨਿਰਧਾਰਨ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(2) ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਨਿਰਧਾਰਨ, ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਿ ਸਸ਼ਸਤਰ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

71. ਧਾਰਾ 136 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੜਾਅ: ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਹੈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਕਦੋਂ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕੁਨਹਾਯਾਮੇਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, (2000) 6 SCC 359; ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਖੋਡੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਦੇਸ਼ਵਾਰਾ ਸਹਿਕਾਰਾ ਸਕਕਰੇ Karkhane Ltd., (2019) 4 SCC 376, ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

(1) ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਹੈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡੋ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤ। ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ;

(2) ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਾਹਰ

(3) ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ

ਗਿਆ ਹੈ; ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ ਗੇਟ ਅਖਾੜਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ; ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਿਮ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਰਥਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰ ਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

72. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਐਸ.ਸੀ. 169 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

"9. ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 136 ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇਕਸਾਰ ਮਿਆਰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਰਟੀਕਲ, ਅਸੀਂ ਦੀਵਾਨੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕੇਸ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਇਕੋ ਇਕਸਾਰ ਮਿਆਰ ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡੋ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਹੁਨ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਲੇਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਪਿਲਦੇਉ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਵਿੱਚ। ਸਾਡੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ ਕਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਨੀਚਰਿੰਗ ਵਜੋਂ ਉਪਯੋਗੀ ਹਨ ਕੇਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਠੋਸ ਆਧਾਰ ਹਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਨਾ ਦਿਓ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਸੀਂ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

73. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਮ ਰਾਜ, ਪੁੱਤਰ ਦੇਵੀਲਾਲ ਮਹਾਜਨ ਬੀਜੈਨਗਰ ਦਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦੀ, ਹੁਣ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅਜਮੇਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਜਮੇਰ, AIR 1954 SC 462, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“2. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਅਨਿਆਇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ

ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਸ ਛੱਡ ਦੇ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਉਹ ਬਿੰਦੂ ਹੀ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲ ਲਈ ਛੱਡ ਮੰਗਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪੜਾਅ ਵੇਲੇ ਉਠਾਉਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪਰੀਖਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਹ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

74. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਸਾਧਨਾਨਥਮ ਬਨਾਮ ਅਰੁਣਾਚਲਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1980) 3 SCC 141, ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ:

"7. ....ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਪੱਖ ਕਾਫੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ; ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਸੀਮਾ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਨਿਆਇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਸਮਾਨ ਆਪ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨਿਆਇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹੁੰਚਣ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੀ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਸੁਣਦੇ ਸਮੇਂ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਛੱਡ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਛੱਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ? ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਿਖਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਦਾਲਤ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਮਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਕਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਆਂਕਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਕਿਕ ਵਿਵੇਕ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਅਜੀਬੋਗਰੀਬੀ। ਕਾਰਡੋਜੋ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਮਨਮਰਜੀ ਨਾਲ ਨਵੀਨਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਨਾਈਟ-ਏਰੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਜਾਂ ਭਲਾਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦਾ ਫਿਰੇ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਭਾਵਨਾ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਣਿਯਮਿਤ ਦਯਾਲੁਤਾ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰੰਪਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧੀਬੱਧ, ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ 'ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤ' ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਮੀਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।"

8. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ-ਕਮ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ — ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਵੇਸਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਛੁੱਟੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਉੱਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਦਰਿਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬਰੀਕਰਨ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਛੁੱਟੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੋਟੀਵ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰੀ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਖੇਡਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਨਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਉੱਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

xxx

xxx

xxx

11. ਜਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਤਨੀ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ "ਉਕਸਾਉਂਦੀਆਂ" ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵਾਰ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਨ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ]

75. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ; ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਅਨਿਆਇ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਪਰਯਾਪਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਫੀਚਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਾਰੰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136(1) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

76. ਜਿਹੜੇ ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20860 ਦੀ 2019 ਵਿੱਚ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੇਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤਾ ਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਟ੍ਰਾਇਲ ਸ਼ੁਰੂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ।

77. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਸਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗਲਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਥੇ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੰਕ ਅਤੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਛੁਪਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਦਿਖਾਈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ

78. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖਰਾਬ ਨੀਅਤ, ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਵੇਚਨਾ ਦੀ ਕਸਰਤ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ "ਅਤਾਰਕਸੰਗਤਤਾ" ਵੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ — ਉਹ ਵਿਵੇਚਨਾਤਮਕ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਵੇਚਨਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮਾਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਚੋਣਾਂ ਦੇਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਵੇਚਨਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਵੇਚਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮਾਰਜਿਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।

79. ਮਿਸ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀਆ ਵਿਦਿਆਲਯ ਸੰਗਠਨ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ/ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ; ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਜ

80. ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਛੱਡਛਾੜ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ।

81. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20860 ਦੇ 2019 ਵਿੱਚ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

82. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5170 ਦੇ 2021 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜੁੜੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੋਚ ਦੀ ਉਸੇ ਲਾਈਨ ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

83. ਨਤੀਜਤਨ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

84. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਮਹੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)
ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate